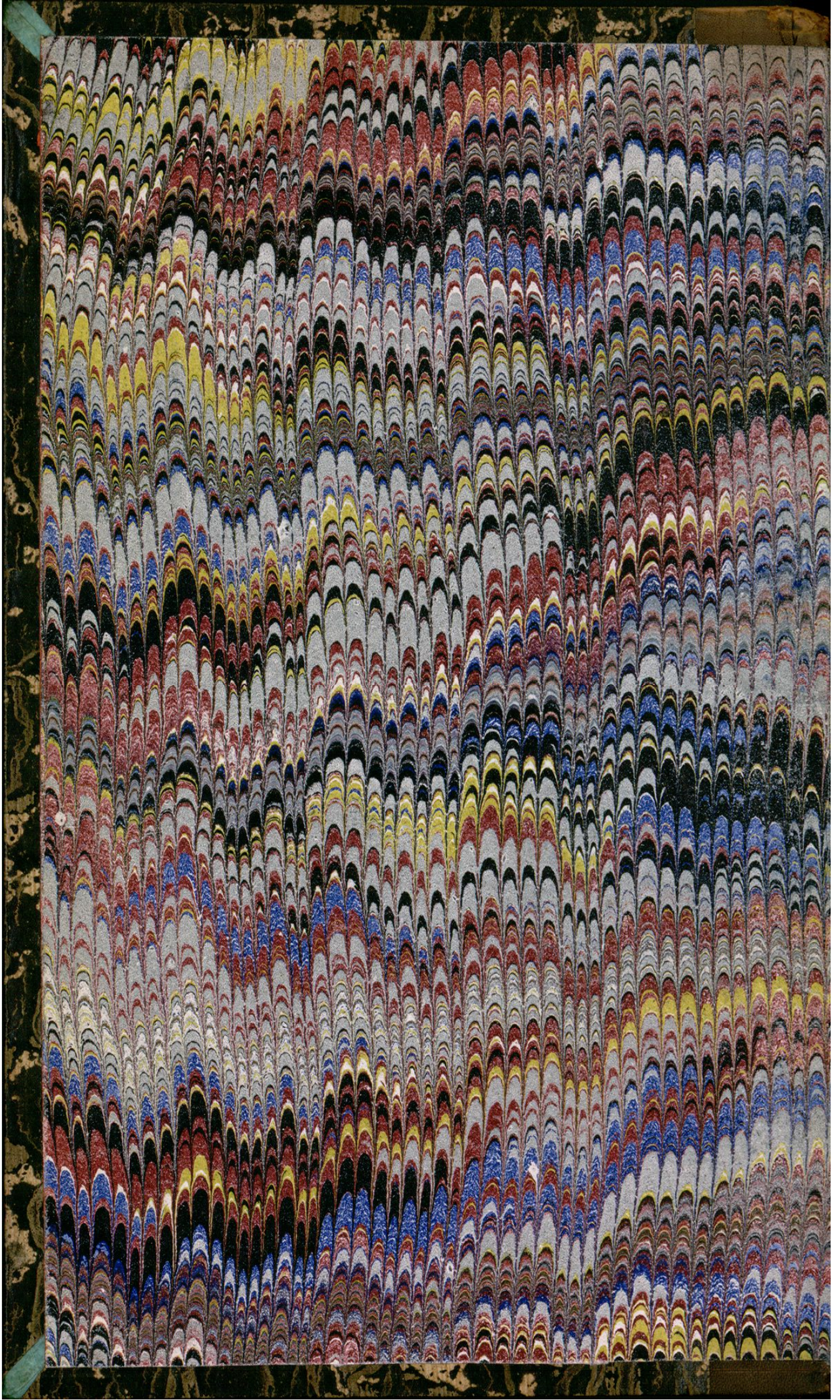

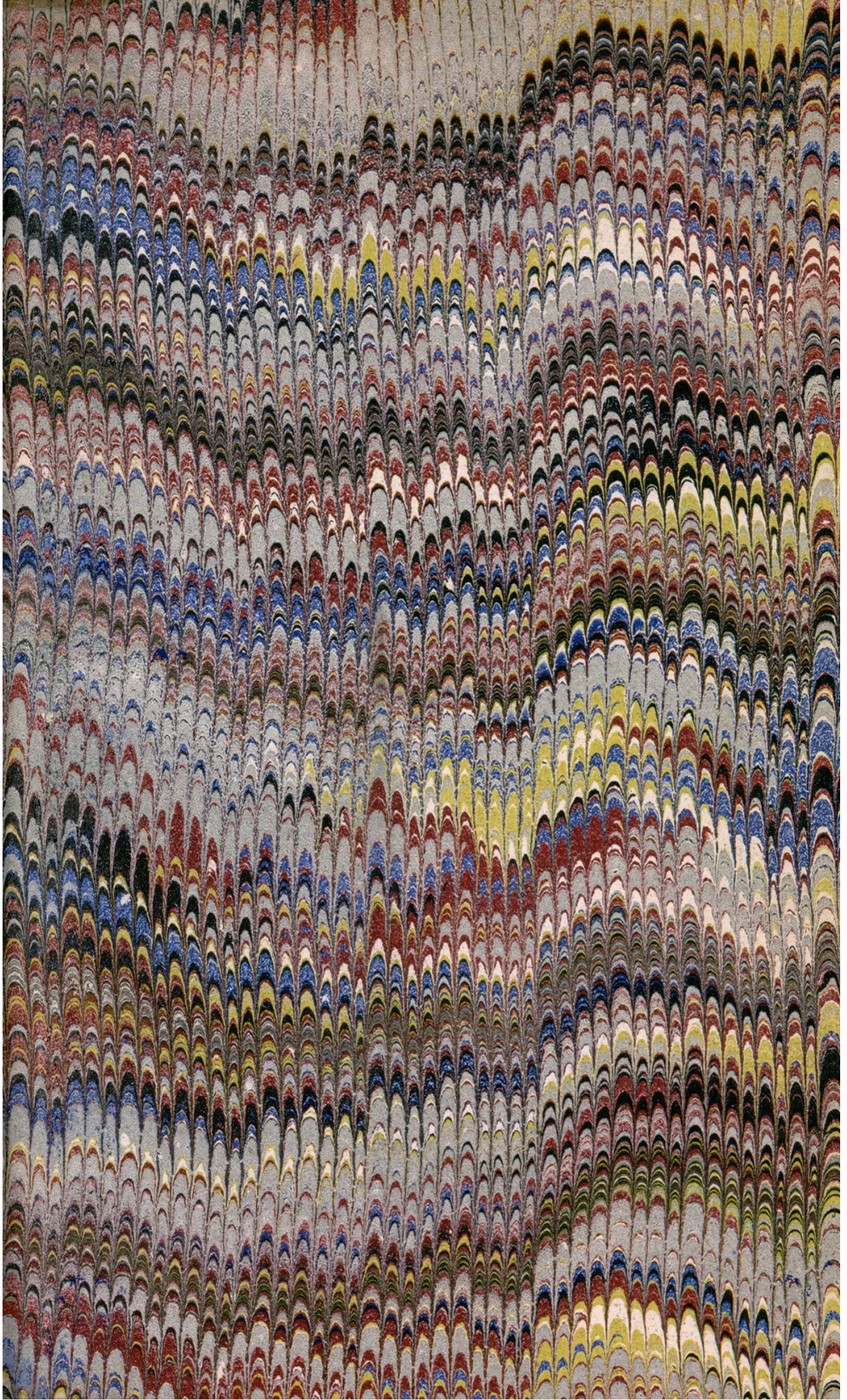

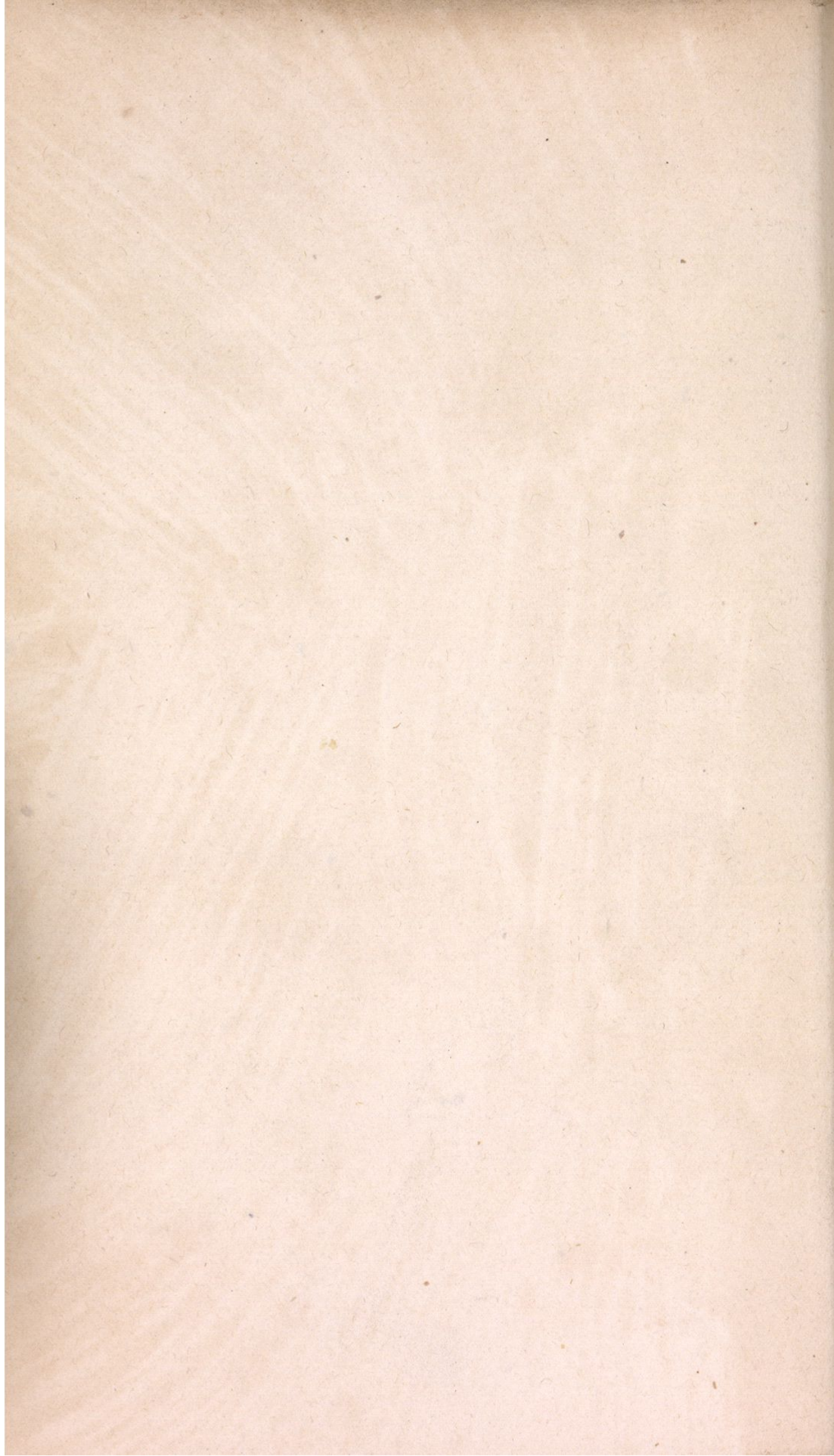
VCM
in-12
6477
S/RBONE

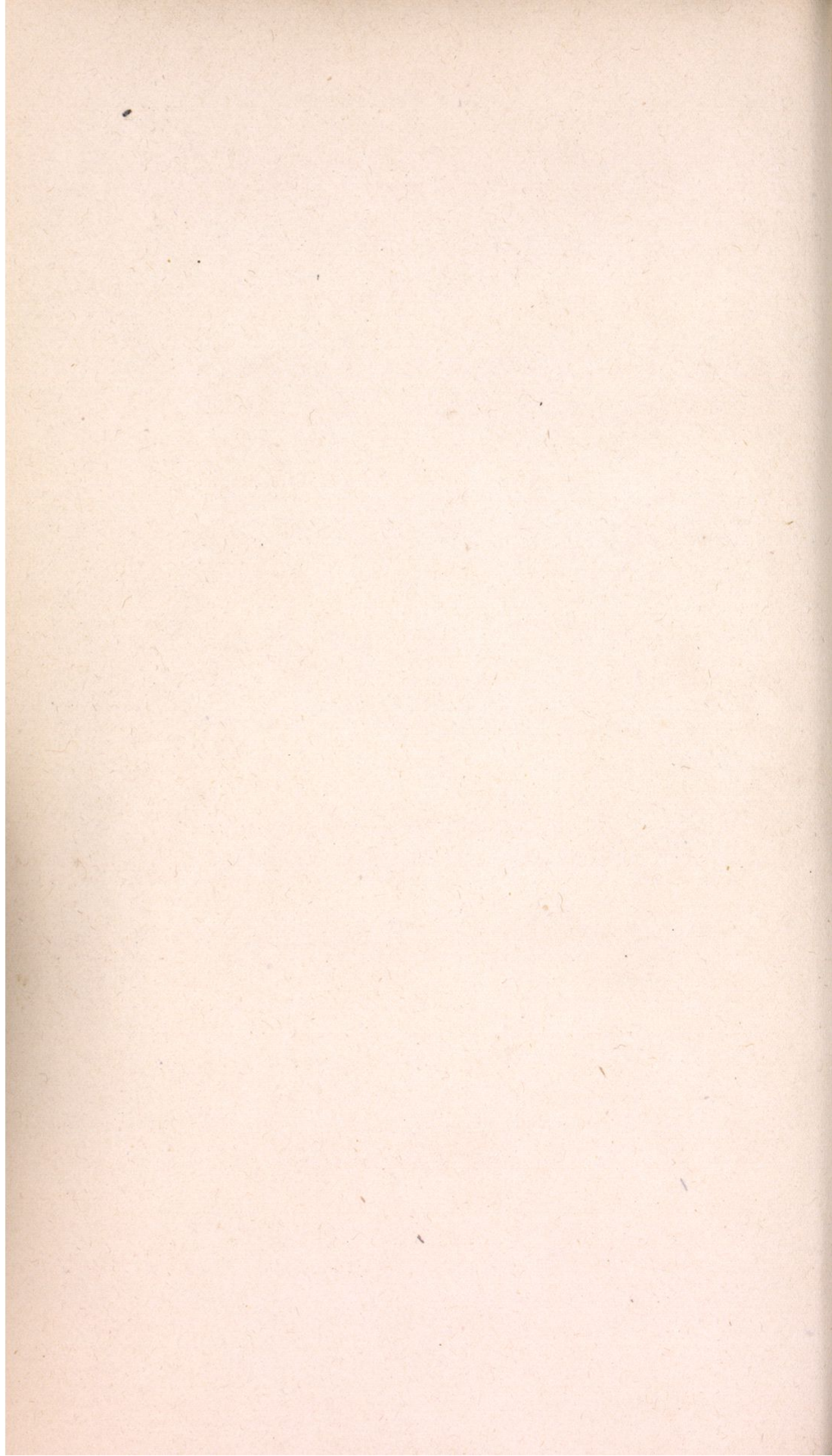
PARISI
1565

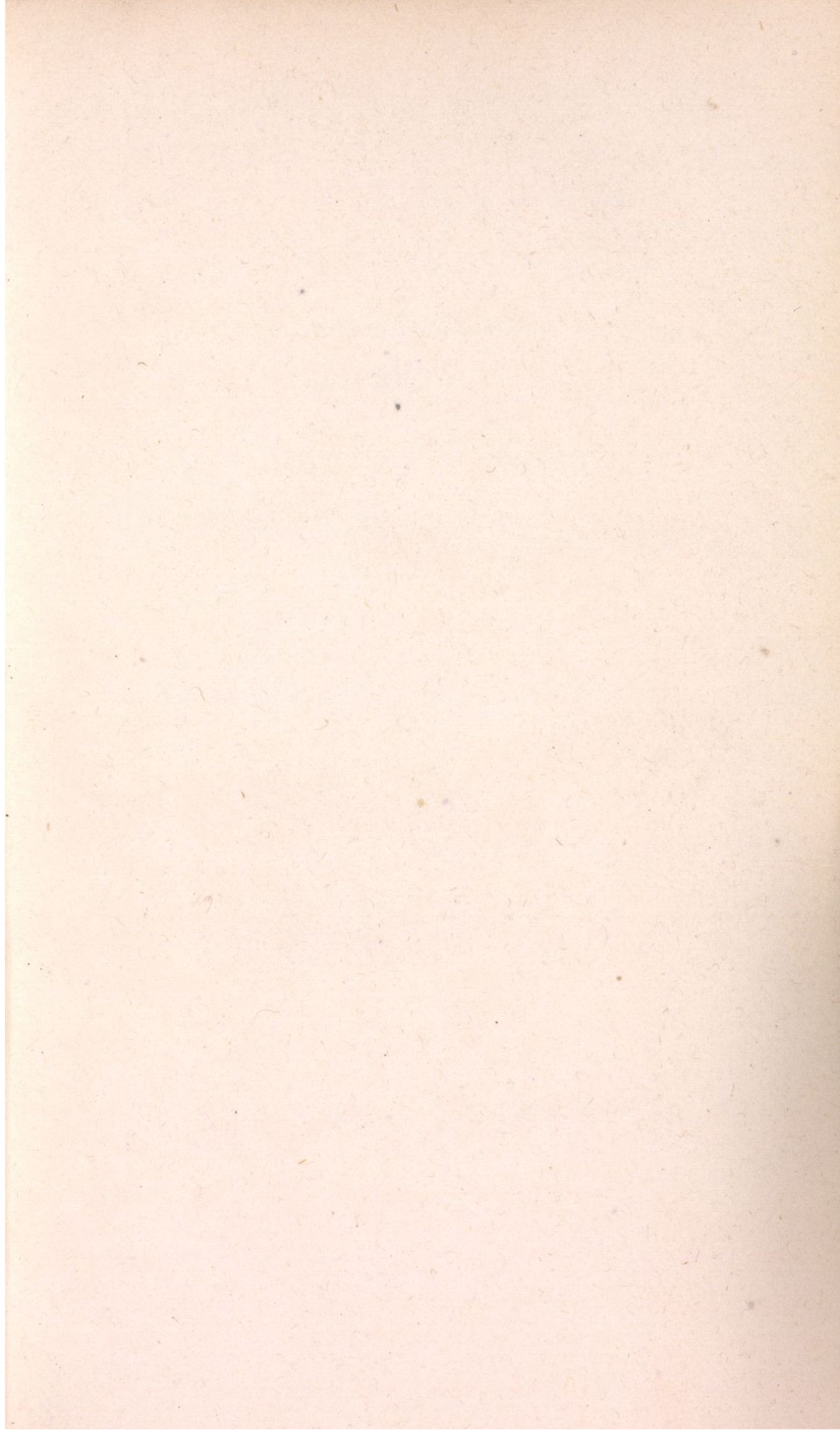
P. RAMI
QUATRO

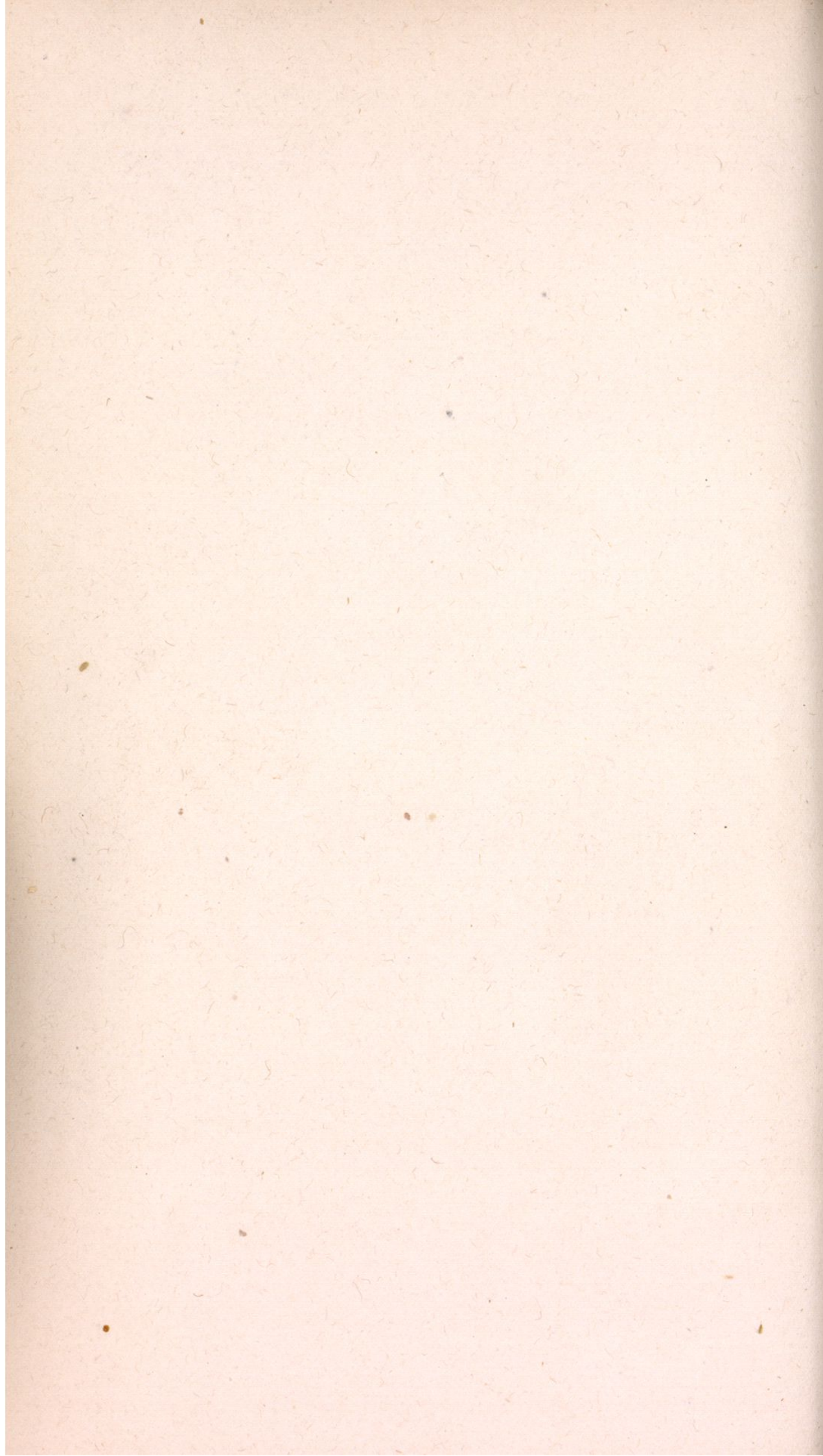

P. R A M I
REGII PROFESSO-
RIS, ORATIO DE
professione liberalium
artium,

*Habita Lutetia in schola Pralea 8.
Calend. Septembr. 1563.*

BIBLIOTHEQUE
de

MR COUSIN

6477

PARISIIS,
Apud Andream Wechelum.

1563.

P. R. A. M. I.

REGII PROFESSOR

RIS, ORATIO DE

professione liberalium

artium,

Habita Litteris in Schola Publica 8.

Calend. Septemb. 1763.

Præfatus

W. GORIN

1763

PARISIIS

Apud Andream Wechelium.

1763

P. R A M I R E G I I

PROFESSORIS, ORATIO

DE PROFESSIONE LIBE-

ralium artium.

U M M U L T A
præclaré (A U D I -
T O R E S) á majori-
bus nostris ad hu-
manæ vitæ usum
atque dignitatem
sint inventa ac posteritati relictæ,
tum nihil videtur artibus ingenuis
ac liberalibus excellentius inven-
tum esse ac posteritati relictum: vi-
ta enim homini cum plātis atque
arboribus communis est, sensus e-
tiam est pecudum ac bestiarū: ra-

tio veró ipsa nullis ingenuæ doctri-
næ studiis exculta, sylvestrium ac
ferorum animalium verius esset, quàm
hominum: Itaque quod perspicuè
homines cum hominibus collo-
quuntur, quod ornaté ac spléndidé
fensa mentis exprimunt, quod a-
cuté celeriterque provident accu-
rateque judicant, quod numero fi-
guraque multitudinem rerum cõ-
fusionemq; partiuntur, infinitam-
que inde naturæ varietatem perci-
piunt, quod jure ac legibus mores
conformatos habent & in vita vi-
tæ societatem sanctam inter se tu-
entur, laudandæ nobilisque disci-
plinæ beneficium est. Quamobrè,
cum regius artium liberalium pro-
fessor institutus essem, persuasi mi-
hi me á rege in præstantissima Rei-
pub. parte administranda colloca-
tum esse, diesque & noctes modis
omni-

omnibus vigilandum, providendum, enitendum putavi, ne tanto tantæque sollicitudinis & curationis oneri succumberem. Pondus grave & difficultas magna erat proposita: sed amor, quicquid fieri posset, facile quoque persuadebar esse. Hodiernus autem dies duodecimum nostræ professionis annum terminavit: idem (quod faustum, felix fortunatumque sit) decimi tertii initium faciet, & quidē initium repetendi, quid illos duodecim annos in regia laudandarū doctrinarum professione contenderim, & quem earum fructū biennio proximo cū Academia nostra communicare studeam. Laboris igitur nostri longiores tractus multique temporis sudores mente præcipiens, omnium omnino viarum ducē unum imprimis usum

ante oculos mihi proposui, unde postea artis cujusque & veritas & utilitas appareret. Sic enim á Platone didiceram. O Chærepho (ait) multæ artes sunt hominum experientia sagaciter inventæ: peritia siquidem efficit ut artificiosè, imperitia ut temere nostra vita progrediatur. Quod idẽ nominatim in philosophia ab Aristotele discipulo repetitum celebratumq; memineram, sexcentisque præterea locis observationem, experientiã, inductionem, sensum, disciplinæ cujusvis authorem & magistrum fieri. Quapropter horum philosophorum autoritate vel potius rerum ipsarum natura & veritate adductus, artium liberalium fructũ in authoribus earum disciplinarũ, fama gloriaque præstantibus exquisivi, tantaque audiendi & proficien-

ficiendi cupiditate nostrorum adoleſcētium animos inflāmavi, ut ſchola regia, licet ad audiendū ampliffima, plerunque tamen auditorum concurſum frequentiamque capere minime potuerit. Hic poëta, hiſtorici, oratores, philoſophi nobis opes ac divitias, ornamenta ac lumina ſermonis, orationis, ratiocinationis ſuæ non recōdita & conſtructa uno in loco, tanquam per tranſennā prætereuntibus ſtriſtim aſpiciēda, ſed explicatis quibuſq; generibus ac propalam collocatis cōtemplanda fruendaque permiferunt, intereaque demonſtrarunt multa in authoribus quālibet magnis vero uſui repugnantiā atque contraria: unde nobis artium accuratior inſtitutio demonſtratioque, & adverſus earum doctores commētatio meditatioque

liberior extitit. Etenim ab illo bene & artificiosè agendi principe usu, Ciceronianus noster exortus est, exemplo instituti Ciceronis, puram synceramque bene instituendæ juventutis viam indicans, multaque tritæ per gymnasia nostra institutionis vitia in singulis artibus explicans. Sed Ciceronianus ad liberalium artium amorem præco quidam communis & exhortator fuerit, præcipua laudis cuiusque, suaque encomia nobis ex eodẽ usus fonte redundarũt. Curriculi veró nostri carceres Ἰωπεικῶν genere, reliquum ad metam usque ἰσπατιὸν ἀκροατικῶν terminatũ est ac definitum: Ἰωπεικὸν illud Grammaticam, Rhetoricam, Logicam, etiam si lubet, amplectatur. Grammatica igitur utriusq; linguæ, sed latina, quia majoris in Europa nostra

stra necessitatis esset, explicata est diligentius, non solum ad auctoritatem antiquorum Grammaticorum, sed etiam ad accuratam verius normam, ut partibus omnibus expleta, uno legitimi ordinis compendio fieret longe & brevior & facilior, quam antea fuerat. Atque ut novi ædificii nova forma iudicibus æquis probaretur, scholæ grammaticæ causam cujuscunque loci, amplissimè disseruerunt. Ergo hæc nostra in Grammaticis contentio fuit, in qua repetenda & subducenda, si mensem unum exercuero, præcipuas partes definiendo partiendoque, ordinis methodique iudicium imprimis expendendo, usum omnium in aliqua Ciceronis epistola familiariter meditando & explicando, rem spero nostræ juventuti gratissimam & uti-

lissimam me facturum, viamque
monstraturum, qua Grammaticæ
doctores intelligant, esse ad bene
loquendum multó majora boni ac
diligentis usus adjumenta, quam
vulgo hominum existimetur: eam
denique in Academia Parisiensi
Grammaticā teneri cupio, quam
examinandis veterum decretis, no-
tanda præstantium authorum ele-
gantia, assidua regiæ cathedræ cō-
suetudine & exercitatione conse-
qui & potui & debui. Rhetorica
deinde consequitur, de qua præliū
adversus Ciceronem & Quintilia-
num certaminis gravioris & diu-
turnioris fuit: Etenim cum Cicero-
nis eloquentiam magna quadā di-
scientium aviditate, multó etiā ma-
jore mea voluptate & lætitia inter-
pretarer, persæpe conquestus sum,
Rhetoricam Ciceronis artem tan-
tūm

túm á splēdore magnificentiaque
Ciceronianæ orationis diffidere,
ut primum suspicio quædam esset,
in illam artem commenta, é scho-
lasticis magistrorum dictatis trās-
lata esse: quod postea cum certio-
ribus argumentis deprehēdissem,
bipertitum illud & apodicticæ pro
Rhetorica, & elencticæ aduersus
Rhetoras studium nostrū enituit:
Partem autem illam compendia-
riæ rationis ac viæ suscepit Au-
domarus Talæus communione vi-
giliarum ab ineunte ætate mihi so-
cius: amore, vel potius pietate fra-
ter, cuius interitu magnum detri-
mentum ingenuæ literæ fecerunt,
& nos ad ea quæ meditamur, adju-
torem authoremque singularem
amissimus. At Deus æterne, qui no-
bis laboris hujus aggrediendi mē-
tem dedisti, idem continuādi atq;

absolvēdi facultatē præstato. Ergo
 rhetorica illa *προφορική*, Audomari
 Talæi fuit, elenctica autem nostra,
 copiosius libris compluribus tra-
 ctata sunt, eoque toto genere om-
 nes industriæ nervos intendimus,
 ut quæcunque in rhetoricis Cice-
 ronis & Quintiliani libris docu-
 mēta, rhetoricis magnorum ora-
 torum ornamentis explicandis vel
 imitandis apta congruaque vide-
 rentur, ea nostris meditationibus
 distinctam ab inutilibus, & notam
 differentiam haberent. Duæ veró
 virtutes propriæ sunt oratorum, E-
 locutio & Actio, neque quicquam
 cum reliquis ingenuis artibus cō-
 munes: sed Elocutio in veterum o-
 ratorum exemplis sui & cognitio-
 nem & imitationem nō difficilem
 continet, sive troporum gemmas,
 sive in verbis delicias veneresque,
 sive

sive in sententiis motus acriores
persequare: Actio autē literis man-
dari nō potest, vivos tātūm gestus
& vocis spiritus habet, ideoq; ne-
que cognitionem neque imitatio-
nem sui in scriptis monumentis ul-
lam perhibet: Et tamen tanto ma-
joris est facultatis & eloquentiæ,
quanto mirabilius fuit agentem
Ciceronem attendere, quam scri-
ptas Ciceronis actiones legere: Vi-
va illa oratio Senatum, Judices, po-
pulum Romanum permiscere, to-
nare, fulgurare quondā Romæ vi-
sa est, quæ modo jacet in libris in-
termortua ac prope sepulta. Quid
ergo? dicet aliquis, quam nobis in
utroque genere laudis, Rhetoricā
polliceris? Equidem ornāmēta cu-
jusvis elocutionis, é nobili aliqua
Ciceronis oratione polliceri pos-
sim, actionē veró, utinā ut animo,

sic manu tenerem: ne illa quidem,
 quamvis persuadendi dea, nobis
 persuaserit ut anté se dimitterem,
 quam populum Parisiēsis Acade-
 miæ ad liberales artes audiendum,
 amandum, amplectēdum penitus
 excitasset: Et tamen si quid é variis
 poëtarum & oratorum notis & li-
 neamentis ad tantæ virtutis effigiē
 definiendū animadvertere, si quid
 ab illo artium omnium magistro
 usu perdiscere potui, id pro mei er-
 ga vos officii fide, prolixè & impē-
 se præstare cupio, ne in publico di-
 ligentiæ, sedulitatis, industriæ ju-
 dicio, quod in hac professione sub-
 eundum nobis est, tantū causæ
 nostræ tamq; necessarium instru-
 mentum neglexisse videar. Atqui
 si duæ artes primæ, Grammatica
 (inquam) & Rhetorica spei atque
 expectationi vestræ satisfecerint,
 Logi-

Logica deinceps in eandem palæstram vocabitur, tanto curæ majoris atque operæ sollicitudinem afferens, quāto majoribus antea vigiliis, imó periculis empta partaq; est, ut merito Nasonis illa quondā querimonia, nostra quoque hoc tempore querimonia videri possit:

Si saperem, doctas odissem jure sorores,

Numina cultori pernicioſa ſuo.

At nunc tanta meo comes eſt inſania morbo,

Saxa memor refero rursus ad læta pedem.

Etenim Deus bone! multa vetustatis exempla factaque literis & historiis prodita leguntur, multa à patribus per manus accepta memoratur: nemini tamen artis ac disciplinæ cujusquam studioſo, talē tamque variis fluctibus exasperatam dimicationem contigiſſe legi-

tur ac memoratur: Quæ quanvis
 experienti dura atque acerba acci-
 dit, attamen recordanti grata est &
 jucundæ cujusdam voluptatis ple-
 na: meque naufragum per syrtes &
 inhospita regna jactatū esse lætor,
 ut jactura nostri discriminis, navi-
 gatio per amplissimum liberalium
 disciplinarum oceanum, vobis in
 posterum expeditior esset ac fru-
 ctuosior. Nulla unquam in arte cō-
 ponenda, tot menses artifici cui-
 quā præteritos esse arbitror, quot
 annos in Logica catholicis legibus
 informanda, & ab hominum va-
 gis opinionibus vindicanda, nobis
 consumptos esse, plerique omnes
 meministis: Hinc & Logica & Lo-
 gicæ meditationes libris complu-
 ribus, per annos viginti, editione
 tam varia & emendatæ & locuple-
 tatæ, & omni censura denique ac-
 cura-

curatiores ac meliores effectæ: In
usu porró & fructu, quod caput ar-
tis est, quantum cõtenderim, prin-
cipes illi nostri, poëtæ (inquam) hi-
storici, oratores, philosophi per
nos logico illo instrumẽto produ-
cti in regiam cathedrã lucemque
publicam, locupletissimi testes e-
runt. Atque utinam tãtam Logicæ
dignitatem adolescentes discendi
cupidi suspiciant & intueantur,
quantam ars ipsa serio profitetur,
non alias sané divini cujusdam lu-
minis splendorem partibus omni-
bus illustriorem suspicerent & in-
tuerentur, neque tamẽ ubique per-
petuoque similem: inventio enim
una est omni ætati prompta para-
taque, & quidem juventuti prom-
ptior atque paratior: judicium di-
spositionis in enuntiãdo, commu-
nis feré sensus atque humanitatis

proprium est: In concludēdo autē
 & é duobus per se manifestis tertiū
 prius obscurum disceptādo, inge-
 niis eruditis & rerū peritis magis
 est cōcessum: At in perpetua legi-
 timi ordinis collocatione, & me-
 thodo, vix adhuc post homines na-
 tos homini ulli, quanvis eruditissi-
 mo peritissimoq;, ac ne vix quidē
 omni laude cumulatū judiciū con-
 tigit. Atq; ut quod sentio de Logi-
 ca, dicā, nihil in literis humaniori-
 bus altius aut sublimius adhuc in-
 telligere potui, quo velit aut possit
 cupiditate scientiæ inflāmatu animus
 ascēdere. Si quid in cōstituen-
 da Grāmatica, Rhetorica, Logica
 etiam ipsa, si quid adversus Gram-
 maticorum, Rhetorum, Logicorū
 opiniones acutius vidimus, Logi-
 cæ lumen fuit: Si quid interpretan-
 dis bonorum authorum consiliis
 variæ-

variæque prudentiæ laudibus explicandis juvêntuti profuimus, Logicæ lumen fuit: Si quam apud vos vestrique generis animos liberali ingenuaq; eruditione præditos ingenii famam consecuti sumus, logici luminis gratia & commendatione consecuti sumus. Rhetorica ornamenta semper illa quidẽ sum admiratus: at Logicam & in providendo solertiam & in judicando constantiam incredibili amore vel ardore potius amplexatus sum. Quid multa? si charissimis discipulis disciplina meo judicio nobilissima & liberalissima, à musis ipsis, artiũ de quibus loquimur, præsidibus optanda proponeretur, Logicam mediusfidius optarem. Ergo ad tantæ artis & sciẽtiæ & diligentia, temporis diuturnitate majore nobis opus est, vel ad id tantũ,

quod tam longa experientia solidum & utile comperi, ut dumos & spinas interea in suis dumentis ac spinetis relinquam: Grammaticæ enim sanitas & integritas, Rhetoricæ color omnis ac varietas Logicæ prudentiam in luculētis authoribus exornant & illustrant. Hæc omnia docenda, agenda, demonstranda: utque artium antecedentium fructus multiplicatur accessione consequentium, sic magisterii cura professionisque provincia cumulatur. Sed ista vetus militia multis licet antea stipendiis emerita, facilis tamen nobis erit, nullaque ætas ab isto quamvis laboriosæ exercitationis campo nos avocabit, in quo præsertim comites industriæ vel duces potius habemus regios linguarum professores & hujus universæ cōmunis doctrinæ

næ magistros. Quare agite (Aud.)
ἡμεῖς isti liberalis disciplinæ in
Grammaticis, Rhetoricis, Logicis
carceres, octo feré nostræ profes-
sionis annos occupavere, quadri-
ennium reliquū in *ὑποακασμῶ* spa-
tio asperitates in Academia Pari-
sienſi solæ ac desertæ, imó ante nos
magnam partē in regia cathedra
inauditæ vehementius exercuerūt.
Mel antea nobis & saccharum vi-
debatur præ tetrīs mathematicorū
elemētorū absynthiis. Quindecim
Euclidis libri sunt, quos (ut om-
nes omnino artes) sicut uno Logi-
cæ organo cōtextos esse primū,
sic eodem postea retexi posse cogi-
tabam: Organum autem illud una
imprimis mathematicarū causa diu
multumque præcultum nobis ac
præparatum esse. Quare persuasio-
ne hac inductus nihil reputans

quot & quantæ mathematicum per
 se obscuritates essent, prompto at-
 que alacri animo ad decimum us-
 que librum penetravi, sed immen-
 sa subtilitate operis illius, licet eru-
 ditissimis P. Montaurei vigiliis ex-
 plicati & illustrati, tamen sic exer-
 citus sum (dicam enim libere in
 cathedra præsertim laboris illius
 cōscia) ut quodā die cum binomii
 & residui cujusdam demōstratio-
 nem summa animi intētionē, cor-
 pore horam integram idem vesti-
 gium premente nondum conclu-
 sisset, senserim collo nervos ob-
 riguisse: tum veró abacū radium-
 que abjeci, indignatusque mathe-
 matis succēfui: quod sui studiosos
 & amatores tam acerbe cruciarēt:
 pudor tamē desistere vetuit, illius-
 que tāquam titubationis offensio-
 ne vehementius irritatus & deci-
 mum

mum librum devoravi, perque reliquam pyramidum, prismatum, cuborū, sphærarum, conorū, cylindrorum regionē ire perrexī: Quinetiā emensis elementorū scopulis, Theodosii sphærica, & Archimedis cylindrica tota perlegi: Apollonium, Serenū, Pappū meditabar, paucisq; mēsis per reliqua Geometriæ mysteria pervasissem, nisi cursus industriæ, imó veró pene vitæ nobis abruptus esset. Sed per Deū immortalē, finite me (Auditores) fatalē nescio quā rerum hominumq; calamitatē ætati nostræ miserā maximē maximeq; miserabilem, posteritati etiā (ut historiā fidelissimā & verissimā nanciscatur) tamē incredibilē, silentio præterire, potiusq; institutæ orationis argumentū postulate, quæ nā interea vigiliæ nostræ fuerint, quid elabo-

rarint. Acceptis igitur á Rege literis, ad Regiam Fontisbellaquei bibliothecam profectus, mathematicas superiorum temporũ prælectiones ab initio plenius & uberius retractavi & cõsideravi, momẽtaque ponderum singulorum diligentius examinavi, excitaviq; imprimis geminum illud Logicæ organũ solida quidem mathesi ordinanda & componẽda, otiosa autẽ matheseos subtilitate rejicienda & refellenda : Itaque de quindecim libris elemẽtorum plerique totĩ in Arithmeticã paritatis, perfectio- nis, compositionis, symmetriæ, differentiæ, rationis, proportionis se- cesserunt, commoditates in omni- bus humanæ vitæ partibus singu- lares libris quatuor complexi, reli- qui cum theodosianis & archime- deis sexdecim geometriæ libros exple-

explevere ad omniū figurarum latera & areas metiendum: Qui usus tam late fusus est, ut multarum artium, nō unius esse videatur: Nam dum regit agrorum fines Nili inū-
dationibus obrutos, dum spatiorū locorumque omniū longitudes, latitudes, altitudes metitur, Geometria vulgo & Geodesia dicta est: dum vicorum & oppidorū vias ædificiaque describit, architectura appellatur: dum turres ambulatorias, musculos, vineas, arietes machinatur, ὀρχανική, μηχανική, ταυτοματοποινική nuncupatur: dum instruit aciem cuneatam, quadratā, rotundā, nominata est τακτική: hæc enim compluraque alia geometricorum operum vocabula sunt, solamque Geometriæ facultatem significant: Itaque geometricis istis laudibus clarissimi geometræ per-

hibentur Architas Tarentinus bel-
lator ipse præclarus & quinquies
prælio victor: Archimedes Syracu-
sanus adversus Romanum exerci-
tum pro sua civitate propugnator
mirificus: Eudoxus Cnidius atque
innumerabiles alii, quorum artes
Alexandro, Hannibali, Cæsari cæ-
terisq; magnis ducibus alienæ glo-
riæ artifices fuerunt. Habet igitur
magnas utilitates geometria, sed
voluptates etiam partibus infinitis
maiores habet, quibusq; simile ni-
hil in alia ulla disciplina reperie-
tur: neque enim grāmaticus, rhe-
tor, logicus, alioqui etiam physi-
cus & ethicus invēti in arte sua no-
vi lætitia elatus, immolasse diis
memoratur. Quapropter attendi-
te insolita cæteris artibus gaudia.
Thales Milesius cum trianguli in
circulo inscriptionem invenisset,
bovem

bovem diis immolavit: Eadem læ-
titia gestiens in Perseo fuit ob he-
licum invētionem dæmonas pro-
pitante: Sic Pythagoram penulti-
mi primo Elementorū libro theo-
rematis inventio affecit, ut musis
pariter sacrificaret; nec veró minor
Eratosthenis voluptas fuit, inven-
tam cubi duplicationem velut a-
nathema sacrum in deorum tem-
plo suspendentis: Tales nimirum
voluptatum sirenes Archimedes
devinxerāt, cum ob deprehensum
in aurea regis corona, aurificis fur-
tum nudus é balneo profiliit, tota-
que urbe corporis immemor, ani-
mi memor exclamavit *Εὐρηκα, Εὐρη-*
κα: cum describendis quarundam
machinarum figuris tam attentus
esset in plure, ut tumultum captæ
urbis non senserit: quæ omnia pri-
mus meditationum mathemati-

carum liber latissime persequitur. Quare hi sunt geometriæ fructus, quos de solerti & ingenioso muneris hujus professore collega nostro uberes & copiosos Academia percipit, copiosiores & uberiores perceptura, si á mensuribus, architectis, militibus, mechanicis cæterisque geometricis hominibus geometriæ usus ad geometriæ scientiã accesserit. Sed hætenus apodictica mathemata libris viginti comprehensa: Eléctica veró materiam & si dissimilem superiorũ, quia in mathematis falsum haud temere quicquam reperias, tamen vix credibilem attulerunt. Multa defunt in Elementis nec supersunt pauciora: sed in syllogismo & methodo præcipua infinitæ obscuritatis caussa versatur: syllogismus enim sæpe definitiones, partitiones, postulata-

stulata, complexiones etiam syllogismorum demonstrat, raro concludit ex causa propter quam res est, perpetuó fere per impossibile aut simile singularis exempli: alicubi etiam rem aliená. Methodus veró é duabus elementorum artibus Arithmetica & Geometria, Geometriam natura posteriorem primo & summo loco, Arithmetica natura anteriorem medio constituit: principia generum non generatim attexit, sed accumulat initio omnia: genera ipsa numerorum & magnitudinum generumque species ὅσας περὶ τῶν cōtra omnem logici ordinis legem permiscet, ut unicum veri quocunque argumento concludendi studiū, elementorum magistris fuisse videatur, apodictici argumenti, logicæ methodi cura prorsus nulla, ut secundo mathematicarum meditatio-

nū libro copiosius exposui. Quare
 hæc mathematica in cervorum so-
 litudine ac sylva meditatio qua-
 tuor & triginta libris illustrare vo-
 luit mathematicæ non solūm veri-
 tatem perspicuam, sed explicatam
 utilitatem, sed animi maximé pro-
 priam voluptatē, ut tam nobilem
 tamque liberalē artem sublatis illis
 ingeniorum crucibus facilē & ex-
 peditam suo tempore perciperetis.
 Verūm perge, quonā deinde per-
 ventum est? φυσικὰ τὰ μαθηματικά quæ Aristo-
 teli dicuntur, numerorū & magni-
 tudinū mathematis succedere, ad
 Ptolomæi astrologiam me cōtuli,
 diviniq; operis authores ab eo ci-
 tatos Aristillum, Timocharē, Ari-
 starchum, Eratosthenē, Archime-
 dem, Sofigenē, Agrippam, Mene-
 laum, & imprimis illum nunquam
 satis laudatū Hipparchum, ipsum
 deni-

denique principē Ptolomæum tã-
quam divinos homines suspexi &
colui, cumque poëta illo egomet
mecum reputans obstupui,

*Felices animæ ! quibus hæc cognoscere
primum,*

*Inq; domos superas scādere cura fuit.
Credibile est illos pariter vitiisq; jocisq;*

*Altius humanis exeruisse caput:
Non Venus & vinum sublimia pectora
fregit,*

*Officiūve fori militiæque labor:
Nec levis ambitio perfusaq; gloria fuco,
Magnarūve fames sollicitavit opū.
Admovere oculis distantia sidera nostris,
Ætheraque ingenio supposuere suo.
Attamen ex illo cœlesti divinoque
opere unam difficultatis infinitæ
caussam libentissime sustulissem,
multitudinem eccentricorū & epi-
cyclorum naturæ ipsi plané atque
aperté repugnātem, ut Astrologia*

sicut artes reliquæ omnes primis observationibus & experiētiis tãquam principiis & primis causis uteretur, neque earum per cōmentitias præsertim, imó principiis ipsis contrarias hypotheses demonstrationē quæreret: esset enim Astrologia, si locum sideris cujusque & motum geometricé, si motū & tēpus arithmeticé é nudis ac simplicibus experiētiis metiatur, nō multo difficilior mathemata tenēti, quam quævis historia: fieri autē posse, res ipsa facta certo argumento est: observatio enim & observationis calculus præcessit hypotheses, & tertio fere quoq; sæculo posteaquam constitutæ sunt, semper in his aliquid immutavit & emendavit. Atqui hanc tãtæ artis facilitatem optare possumus, præstare autem, nisi é fortunatis illis ac felicibus

cibus animis nulla potest, quales una Germania permultas adhuc aluit, alitq; hoc etiamnū tempore, quæq; spem nostræ valde propinquam pollicētur sublati infinitarum tabularum centuriis, totoque astrologico opere ad geometricū radium & arithmeticum calculum revocato: sed per epicyclos & eccētricos, quos tamen nō magis in Astrologia esse velim, quam natura in ipsis astris esse voluit. Macte igitur cœlesti virtute cœli, interpretes, quicunque tantū hominum generi munus obtuleris. Sed astrologica illa uti diximus, optati & voti sunt. Ea veró quæcunque erant adhuc fixarum stellarum & planetarum theorematibus exposita, artificii nostri methodo summatim collegimus, ut astrologia posset paulo & brevius & facilius percipi. Quid

tum postea? quæ pars disciplinæ liberalis ordine consequitur? Póduſ corporibus cælo subjectis attribuitur: Itaque de ponderum æqualitate ἰσορροπικὰ Archimedis, partis hujus causa, sed leviter animadverta sunt, tantum ut suo loco notata nobis & selecta esset doctrina. Optica veró, quæ propiora de physicis & μαθηματικώτερά essent curiosius & attentius digessimus: ἀρμονικὰ tantum ut ἰσορροπικὰ notatis præcipuis ejus doctrinæ authoribus Aristoxeno & Ptolomæo seposuimus. Atque hæc meditantem solitudo cervorum nostrorum ac sylva diutius occulere non potuit: In Italiam tum cogitavi, quo nos Bononia tam honorificè invitarat, ut me Bononiensibus perpetuó devinctum existimem: In Germaniam nostris illis mathematicum amoribus

bus charissimam sæpe respexi, sed
viis omnibus terror mortis inten-
tatus ac pavor, rumor etiam Prælei
nostri indignis modis direpti, tum
bibliothecæ charissimis quibusq;
rebus spoliatae ac depopulatae ad
regiam Vincennarum propius ur-
bem revocarunt: quin alia vis etiã
gravior accidit, ut é Vincennis per
invia itinera profugiendum esset
& subinde variis in locis delitescē-
dum: in fuga tamen & latebris otiũ
lucemque reperi: Octodecim pri-
mos physicæ Aristoteleæ libros stu-
diosè pervolvi, perscripsi; curio-
se singulis in libris, quid probandũ
nobis & improbandum videretur.
Fuit veró á mathematicis medita-
tionibus venienti, physicarum me-
ditationum materies non tam dif-
ficilis & obscura, quam multiplex
& copiosa: Est enim philosophia

hæc Aristotelis, maximã partẽ vel alienis rebus referta, logicis præfertim & geometricis vel adversus physicos veteres elenctica: apodictico generi in cõstituenda physicæ scientia minimum loci est relictum. Sed hanc philosophiam, ut alia his etiã majora, prælectiones doctissimi collegæ mei Adr. Turnebi perpurgabunt atque illustrabunt. Hactenus perveneramus, cū pax optatissima afflictã tot ærumnis & prostratam Galliam reficere & recreare cæpit: Reliqua autem physica, fructum uberiores pollicentur, sicut Ethica, quæ jam ante regiam professionem præculta nobis & meditata sunt, & in adversariis nostris pulverulenta, manum extremam jandudum expectant. Sed utraque tum Physica, tum Ethica usu vitæ ac utilitatis suæ modo

dó definita terminataq; funto, re-
jectisque elencticis omnibus, artes
tantúm apodicticas & solidas ju-
ventuti proponunto, ut omnium
liberalium artium, sicuti proposui,
non solúm inventor, sed modera-
tor & censor usus habeatur. Quã-
obrẽ, ut peroremus, habetis (Aud.)
quid annos duodecim in regia li-
beralium artium professione con-
tenderim, qualemque earum insti-
tutionem in Academia Parisiensi
florere optarim : ut veró summa
gloria floreat, Deus opt. maxim.
inchoatam pacem stabiliat & con-
firmet,

— *Satis jam pridem sanguine nostro,
Laomedontæ luimus perjuria Trojæ:
Quippe ubi fas versum atque nefas, tot
• bella per orbem,
Tam multæ scelerum facies. —
Neque enim solum.*

*Hinc movet Oceanus, illinc Germania
bellum: Verum etiam,*

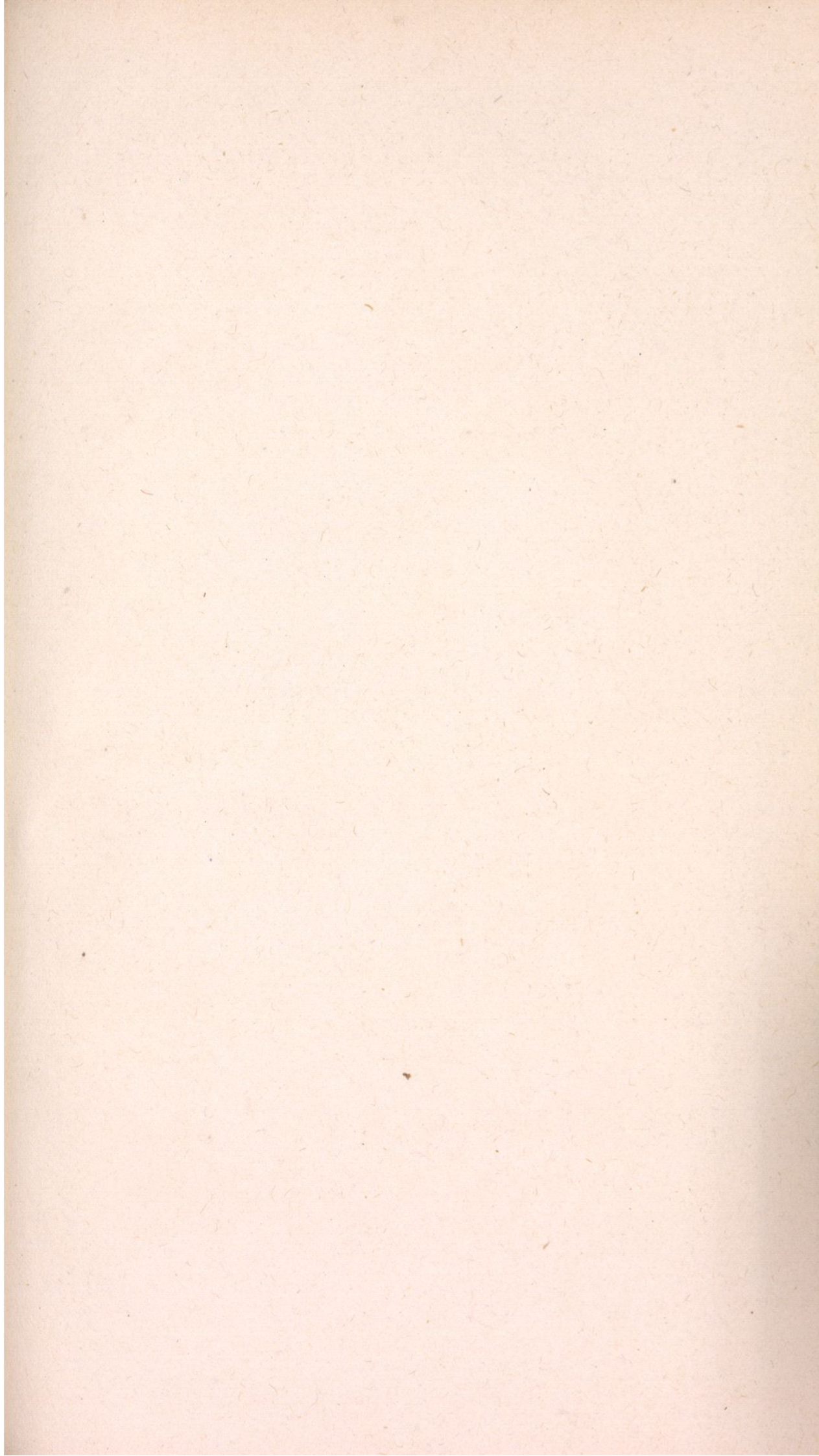
Vicinæ ruptis inter se legibus urbes

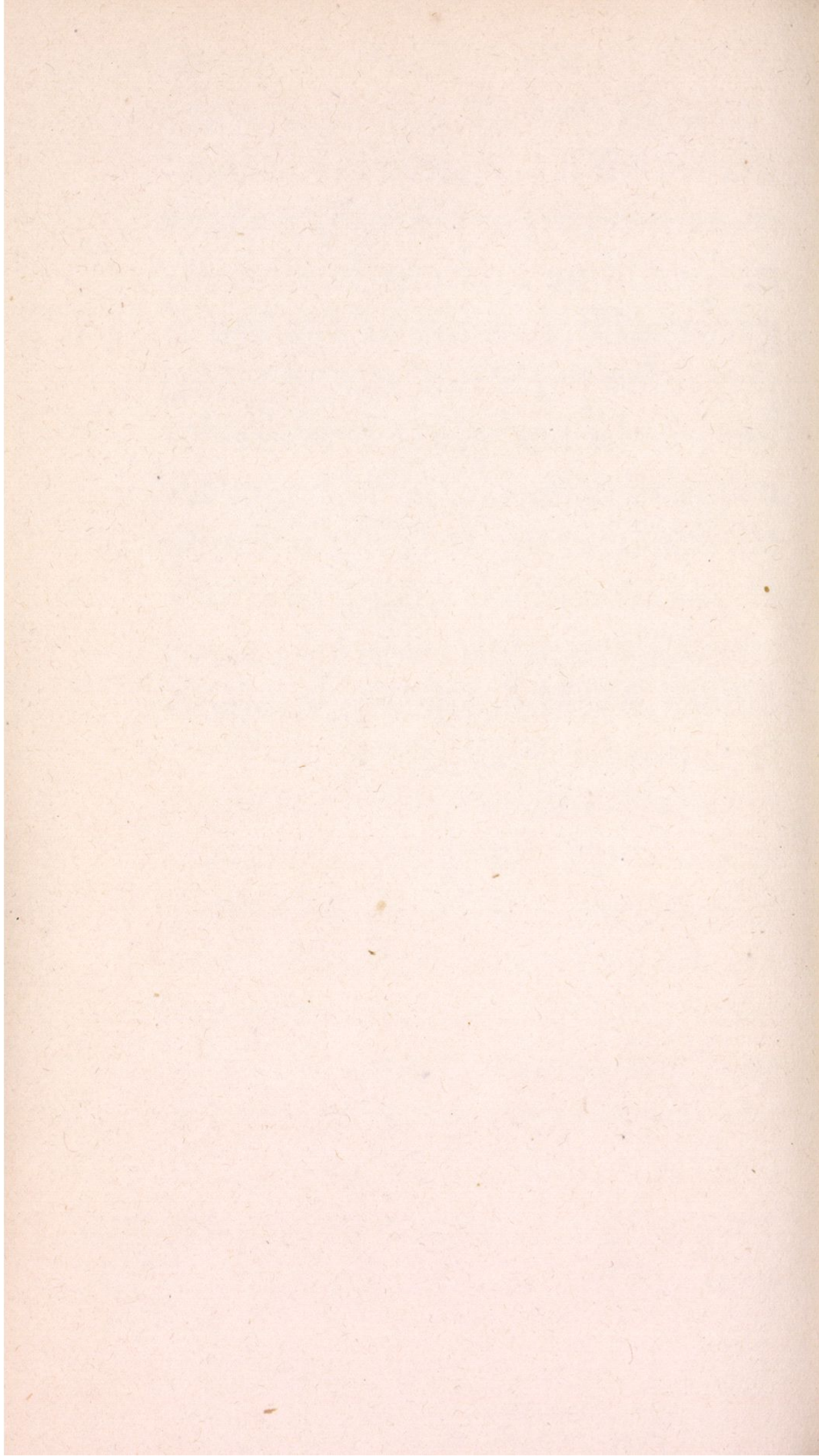
Arma ferūt, sævit toto Mars impi⁹ orbe.

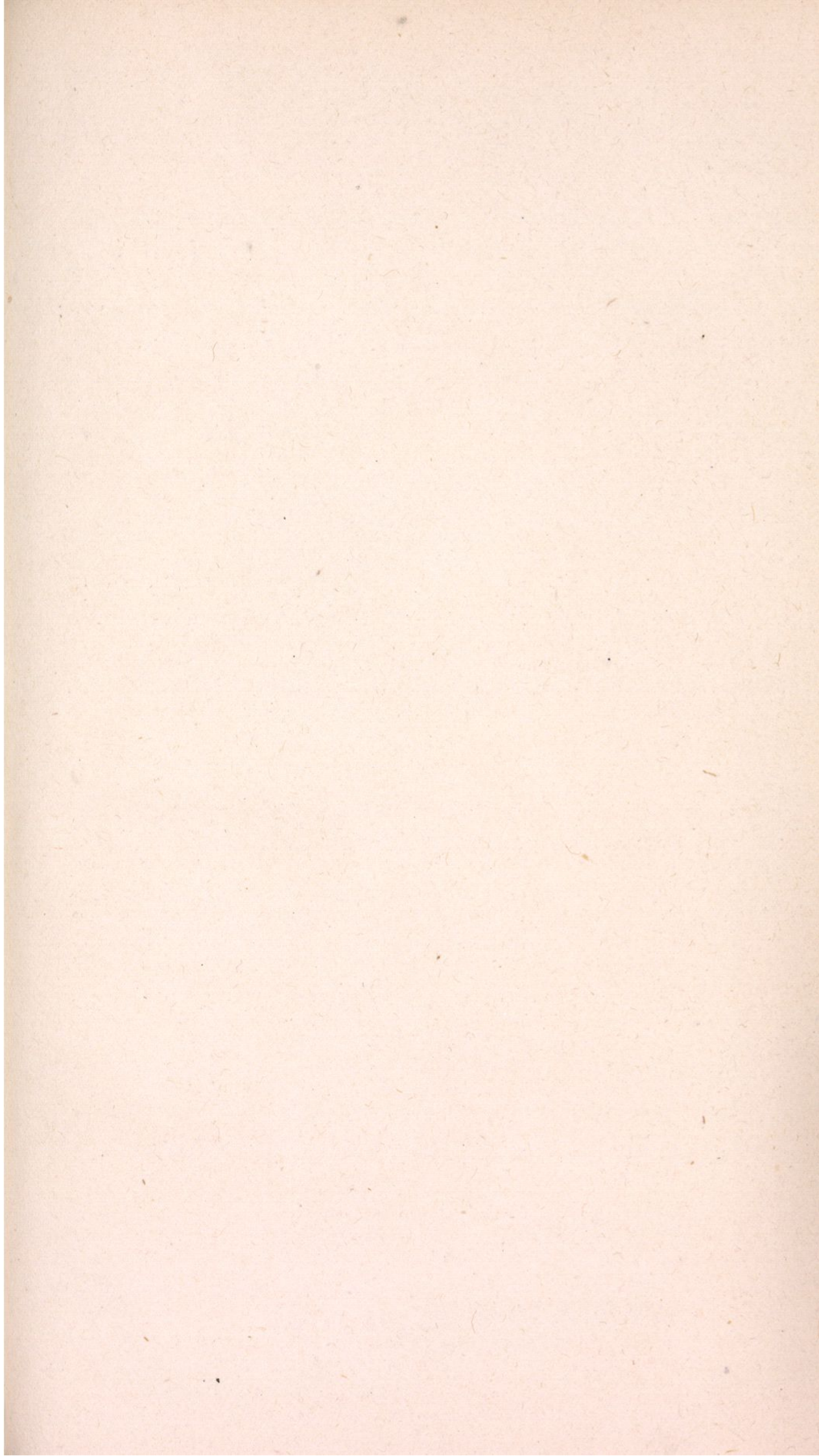
Deum igitur optim. maxim. iterū
iterumque oro & obsecro, ut tam
exitibili funestoque bello penitus
extincto, Galliæ suæ pacem pacif-
que alūnis liberalibus artibus sem-
piternam largiatur, earumque a-
more quotidie magis ac magis in-
cendat Carolum Regem, quem
christianissimo regno egregia in-
dole naturaque præstantem dedit,
Carolique Regis fratrem Alexan-
drum virtutis amore germanissi-
mum, deinde reliquos regi proxi-
mos principes, tum, ut magistrati-
bus hujus amplissimæ civitatis ac
rectoribus, desiderium hoc & si per
se magnum, tamē vehemētius au-
geat. Reliqua cohortatio in nobis
est:

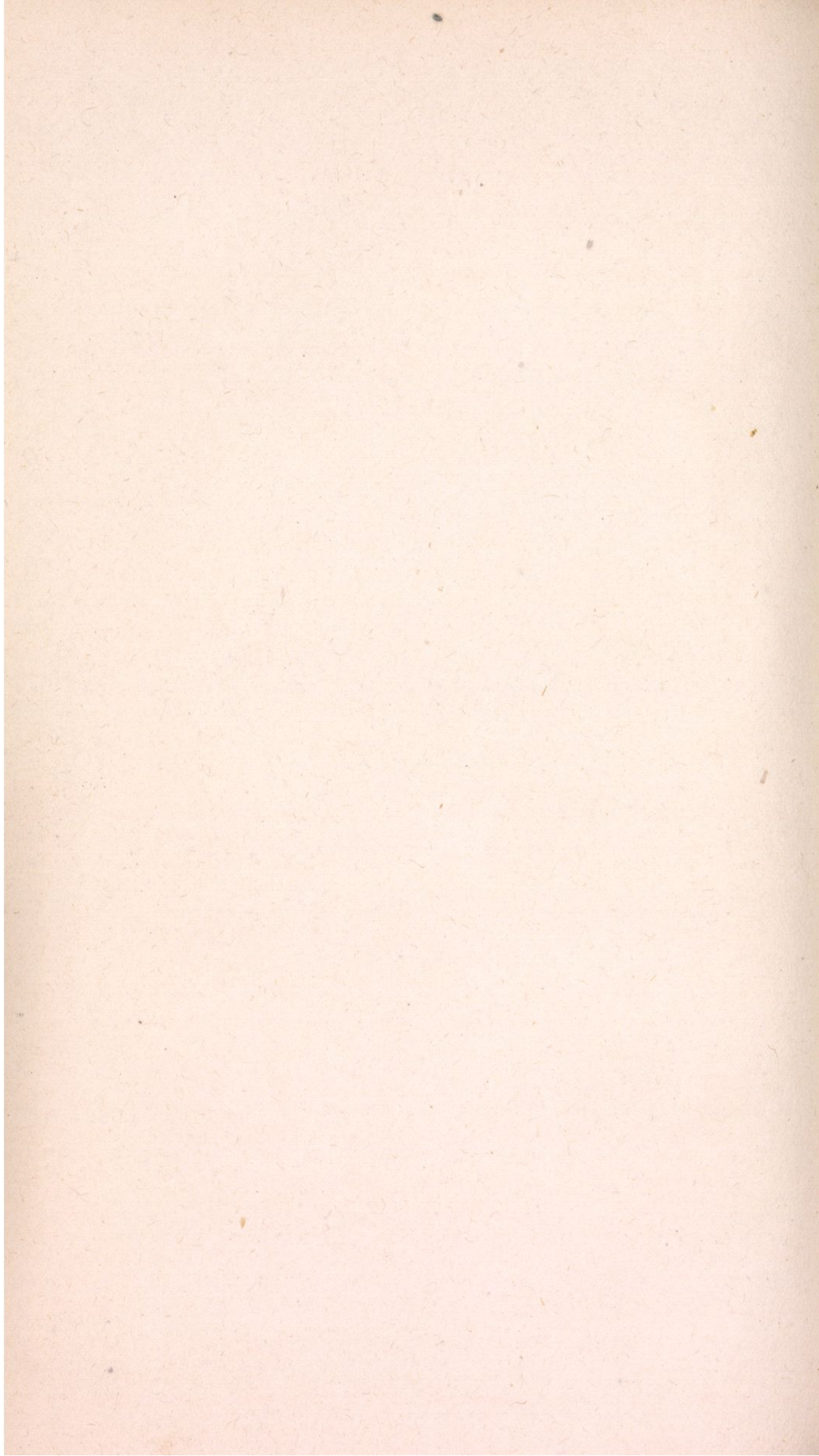
est: mihi veró ita reliquam in posterum vitam felicem jucundamque deprecor, ut promissi hodierna sponsione muneris fidem integerrime liberare aveo. Vos igitur pro vestra parte mecum diligētia, amore, alacritate, perseverātia denique contendite: ut liberales artes pari liberalitate & nos docuisse & vos didicisse sit utrisq; nostrum aliquādo memoria non solúm fructuosa, sed honorifica memorabile ac prædicandum.

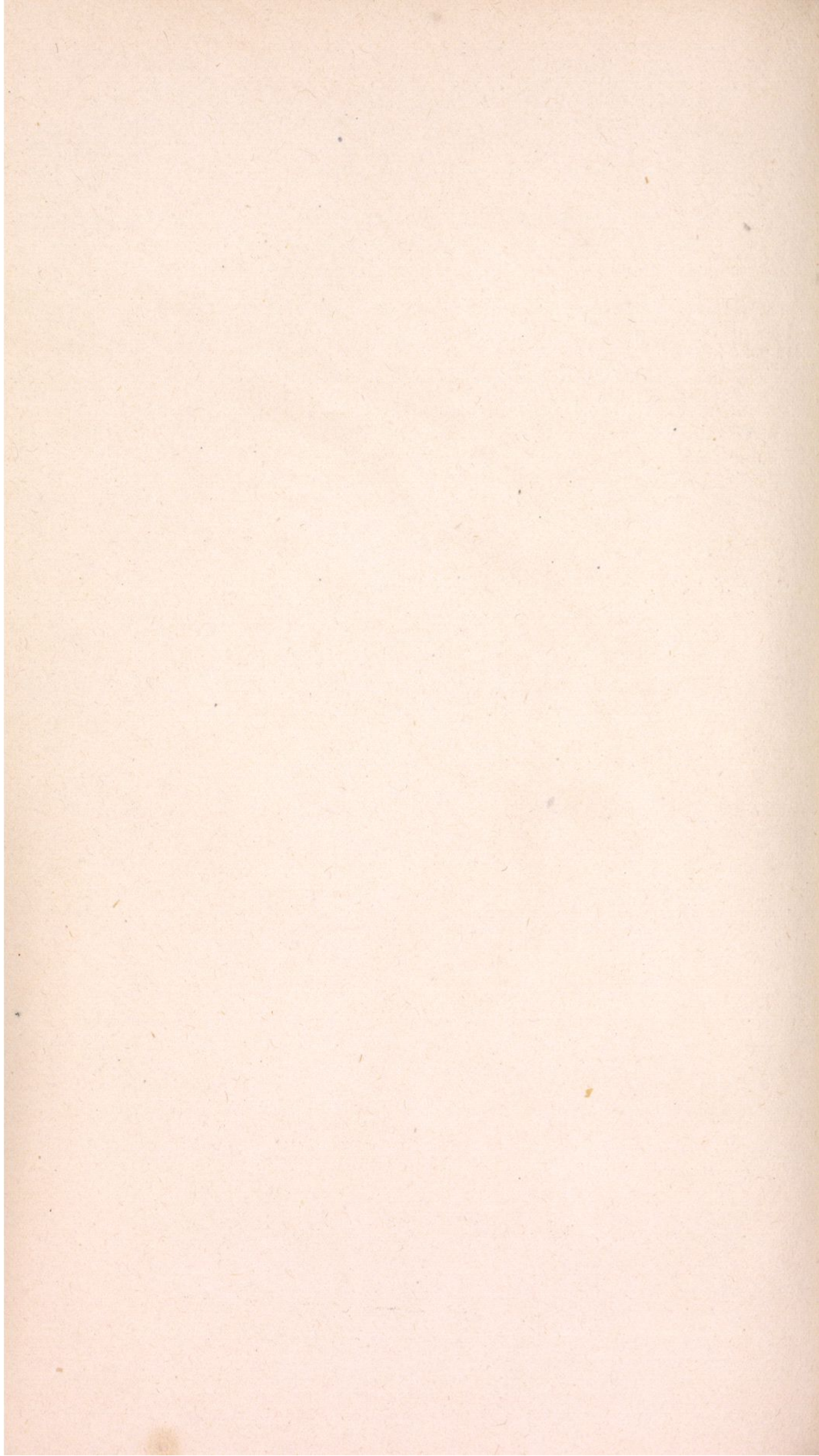
D I X I.

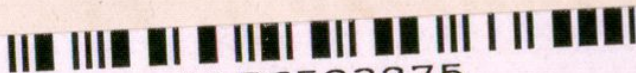

VC M 6= 6477

1156523275

